

Motion till riksdagen 2005/06:Bo313

av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd)

Äldres boende

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3	Inledning	2
4	Behovet ökar av bostäder för äldre.....	3
5	En mer framtidsinriktad bostadspolitik	3
5.1	Attraktiva och tillgängliga bostäder för morgondagens äldre.....	3
5.2	Ägarlägenheter – en boendemöjlighet för äldre	4
5.3	Långsiktig finansiering av ny- och ombyggnation	5
6	Framsyn också inom bostadssektorn	5
7	Kunskapsuppbyggnad genom ett forum för äldres boende	6
7.1	Forum för äldres boende	7
8	Att bo kvar eller att flytta?	7
9	Kommunernas avgörande roll	8
10	Kvarboende kräver trygghet.....	9
11	Seniorbostäder.....	9
12	Särskilda äldreboenden	10

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall ta initiativ till ett framsynsprojekt för bostadssektorn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av ett forum för äldres boende.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall vara pådrivande för att kommunerna skall kunna uppfylla sitt bostadsförsörjningsansvar gentemot den äldre befolkningen.

3 Inledning

Att bygga ett samhälle där alla kan åldras i trygghet och värdighet är ett av välfärdspolitikens mest angelägna mål. Det goda livet – hela livet – måste eftersträvas för alla medborgare och här inryms såväl materiella, sociala som kulturella aspekter.

När den demografiska utvecklingen med allt fler äldre diskuteras, ges lätt intrycket att allt är problem och svårigheter. Trots allt ligger i grunden en ytterst positiv utveckling med en ökande medellivslängd. Ändå är den allt större andelen äldre i vårt samhälle en mycket stor utmaning. Det gäller inte minst bostadssektorn, som till stor del består av lägenheter och hus som är dåligt lämpade för att bli äldre och ha ett vårdbehov i.

För att tillmötesgå de äldres behov och önskemål är det viktigt att det finns ett stort utbud av attraktiva bostäder som antingen är ändamålsenliga att bo kvar i vid hög ålder eller som är goda alternativ att flytta till. Efterfrågan på särskilda seniorbostäder kommer sannolikt att öka i framtiden, liksom nödvändigheten att anpassa befintliga bostadsfastigheter. Hela bostadssektorn står inför en svår balansgång mellan att bygga nytt och att anpassa, att stimulera kvarboende eller att underlätta flyttning.

Bostadspolitikens uppgift måste i detta sammanhang vara att värna om att våra äldre kan få en god och värdig ålderdom, genom att skapa de bästa möjligheterna för valfrihet och trygghet i boendet.

Den politiska debatten, inte minst inom bostadspolitiken, rör oftast dagsaktuella frågor och glömmar lätt strukturella förändringar. Det måste förändras. Grundläggande för att vi ska kunna ta oss an den strukturella utmaningen är att socialdemokraternas tillfälliga och ensidigt inriktade bostadspolitik upphör och att långsiktigt förutsägbara villkor skapas för byggande och ägande av bostäder i alla olika storlekar och upplåtelseformer.

4 Behovet ökar av bostäder för äldre

Enligt en färsk undersökning gjord av Landstingsförbundet och Kommunförbundet har Sverige den äldsta befolkningen i EU. Drygt 17 procent av Sveriges befolkning är idag 65 år och äldre. År 2002 bestod gruppen 85 år och äldre av 209 900 personer. År 2035 beräknas den gruppen att vara dubbelt så stor. Men antalet och andelen äldre i samhället kommer att öka dramatiskt redan under det kommande decenniet, i takt med att de stora barnkullarna från 1940-talet går i pension.

I utredningen Äldrepolitik för framtiden – 100 steg till trygghet och utveckling med en åldrande befolkning (SOU 2003:91) föreslås att de nuvarande nationella målen för äldrepolitiken ersätts med två nya mål:

Trygghetsmålet: Alla människor skall kunna åldras i självständighet med möjlighet att vara aktiva och ha inflytande över vardagslivet samt med tillgång till god vård och omsorg.

Utvecklingsmålet: Alla dessa människor skall oavsett ålder kunna utvecklas som individer, påverka och bidra till samhällsutvecklingen samt bemötas med respekt.

Dessa mål är av största vikt för att klara framtidens behov av trygghet i äldrepolitiken. Utöver att beakta tillgången till god vård och omsorg måste man särskilt uppmärksamma tillgången till en god bostad.

Andelen vård och omsorg i hemmet ökar. År 1992 fick 35 000 svårt sjuka vård i hemmet. År 2002 var den siffran uppe i 80 000 personer. Med en allt högre förväntad medellivslängd talar också det mesta för att än mer vård successivt kommer att genomföras i hemmet och i närmiljön. Det är därför viktigt att beakta att hemmet i framtiden inte enbart är ett boende utan även arbetsplats och vårdinrättning.

För Kristdemokraterna är det väsentligt att människor kan få bo hemma så länge de önskar och att de i hemmet kan få en kvalificerad vård. Men det förutsätter att boendet är funktionellt och att planering och förändringar i så stor utsträckning som möjligt sker medan de äldre fortfarande är friska.

5 En mer framtidsinriktad bostadspolitik

Regeringens bostadspolitik såsom den förs idag sätter inte bara en, utan flera käppar i hjulet för byggandet av sådana bostäder som framtidens äldre kommer att efterfråga. Kristdemokraterna har en rad åtgärdsförslag för att skapa den valfrihet och trygghet som de äldre behöver och förtjänar.

5.1 Attraktiva och tillgängliga bostäder för morgondagens äldre

I Boverkets bostadsmarknadsenkät för 2005 fortsätter antalet kommuner som rapporterar bostadsbrist i kommunen som helhet att öka, för att i år uppgå till

Fel! Okänt namn på

111. Därutöver uppvisar 56 kommuner bostadsbrist i centralorten. Sammantaget alltså 167 av landets 290 kommuner. Hushåll med höga krav på attraktivt läge och äldre som vill flytta till något mindre och mer anpassat, är de grupper som flest kommuner pekar på, när det gäller vilka som drabbas av bostadsbristen.

1,7 miljoner svenskar är mellan 50 och 64 år. Två tredjedelar av dessa bor i småhus, vanligtvis med låga boendekostnader. Gruppen är den ekonomiskt mest välbeställda i samhället. Ett utbyggt bostadsbestånd för kategoriboende kommer inte vara mer än en marginell lösning på denna grupps framtida bostadsbehov, när svårigheterna att sköta ett eget hus av äldre modell blivit för stora.

Trygghet och valfrihet skapas genom ett ökat utbud av olika typer av bostäder, kanske framförallt nyare lägenheter i flerbostadshus, med gott om utrymme och god tillgänglighet. Enligt en undersökning av tidningen Vår Bostad blir vi allt mindre intresserade av att flytta ju äldre vi blir. Det är därför väsentligt att bygga långsiktigt attraktivt för personer i övre medelåldern – inte enbart rikta in sig på de allra äldsta.

Att som regeringen ensidigt satsa på de minsta lägenheterna – där det nödvändigt måste snålas med utrymme – är knappast rätt väg att gå för att skapa tillgängliga lägenheter för våra äldre. Särskilt inte för de som idag bor i småhus och har ett relativt omfattande bohag.

Att regeringen dessutom under senare år successivt försvårat för bostadsomvandlingar, bidrar ytterligare till att försämra rörligheten på bostadsmarknaden genom att möjligheterna att flytta från småhus till lägenhet utan att stå i mångåriga bostadsköer inskränks.

Åtgärder som underlättar för äldre att flytta till ett långsiktigt boende har dessutom den positiva effekten att de stimulerar flyttkedjor. Nästan alla som flyttar lämnar en bostad efter sig och är då med och skapar en flyttkedja. En typisk flyttkedja kan vara att ett äldre par flyttar till en nybyggd större bostadsrätt och säljer villan till en barnfamilj. Familjen har tidigare bott i en bostadsrätt som nu säljs till ett yngre par som flyttar ihop. De lämnar en varsin hyresrätt vilket innebär att flyttkedjan omsätter fem bostäder och leder till att två små hyresrätter frigörs på marknaden. Det är angeläget att skapa flyttkedjor som bidrar till att fler lägenheter frigörs.

Samtidigt är det nödvändigt att de villor som byggs i dag utformas på ett sätt att de kan utgöra en väl fungerande bostad också för äldre med nedsatt rörlighet. Som på flera andra bostadspolitiska områden finns inspiration att hämta i Norge. Den statliga norska Husbanken har under flera år samarbetat med byggbranschen för att stimulera byggande av småhus, inte bara lägenheter, som fungerar väl som boende för äldre. Väger för att stödja sådant byggande som beaktar äldres särskilda krav att måste etableras också i Sverige.

5.2 Ägarlägenheter – en boendemöjlighet för äldre

Socialdemokraternas motstånd är än starkare mot ägarlägenheter, en boendeform som enligt Kristdemokraterna bör införas. Ett skäl är att ägarlägenheter

kan utgöra ett bättre och smidigare alternativ än hyres- och bostadsrätter för personer som vill lämna sin villa men behålla fördelarna med att själva äga sin bostad. Förändringen av livssituationen har därigenom förutsättning att bli mindre dramatisk och steget till ett långsiktigt boende kortare.

Idag finns det få incitament för att äldre personer som bott under många år i sin villa att flytta till annan bostad. Höga hyror i relativt små hyresrätter är ingen lockande tanke för den som bott i ett egna hem hela sitt liv med stora ytor och efter år av amortering har skapligt låga boendekostnader. Osäkerheten om hyresutveckling i hyresfastigheterna och huruvida det finns säkerhet i bostadsrättsfastigheter gör dessa alternativ inte särskilt lockande. I Norge har ägarlägenheter blivit ett stort och ofta använt alternativ för äldre som säljer sin villa. Att investera sina pengar i en ägarlägenhet som i stora avseenden kan jämföras med en egen ägd villa känns tryggt, intressant och skapar valfrihet.

5.3 Långsiktig finansiering av ny- och ombyggnation

För att möta samhällets behov i allmänhet och de äldres i synnerhet, krävs först och främst en ökad bostadsproduktion. Om bostadsbyggandets kräftgång ska kunna upphöra, måste något göras åt de nuvarande allt igenom tillfälliga omständigheterna och åt överbeskattningen av bostadssektorn.

Detta gäller också för möjligheterna att bygga om delar av det äldre bostadsbeståndet för att skapa bättre tillgänglighet. Att planera för och finansiera en anpassning av bostäderna måste till största delen vara fastighetsägarens ansvar, men staten behöver se till att rimliga förutsättningar finns för detta ansvarstagande. Ett långsiktigt ägaransvar skulle underlättas av att statens bostadspolitik blev just långsiktig, istället för som idag helt oförutsägbar. Därutöver är ekonomiskt sunda bostadsbolag och bostadsrättsföreningar en nödvändighet för att dessa omfattande åtgärder ska komma till stånd. En mycket viktig fråga för staten är därför att åstadkomma en rimligare beskattning och ett hyressättningssystem som skapar incitament för fastighetsägare att investera i anpassningsåtgärder.

Kristdemokraterna har presenterat ett långsiktigt bostadspolitiskt alternativ där fastighetsskatten avskaffas, planprocessen förenklas och en friare hyresättning införs i nyproducerade fastigheter.

6 Framsyn också inom bostadssektorn

Teknisk Framsyn var ett nationellt projekt som genomfördes 1999–2000 i syfte att skapa insikt och visioner om teknikutvecklingen på lång sikt. Projektet ville främja samspelet mellan tekniska, institutionella och sociala processer. Den första omgången av Teknisk Framsyn, med en grundlig genom-

Fel! Okänt namn på

gång av flera viktiga teknikområden, följdes upp 2003 med en uppdatering av såväl resultaten som visionerna inom definierade nyckelområden.

Teknisk Framsyns mål har varit att stärka det framtidsinriktade arbetet i företag och organisationer, att främja hållbar tillväxt och förnyelse i Sverige och att skapa underlag och processer för prioritering av områden för svensk kompetensuppbyggnad. Ambitionen har också varit att öka intresset för långsiktigt tänkande och framförhållning. Kopplade till Teknisk Framsyn har statliga institutioner som Vinnova och Institutet för framtidsstudier varit.

Bostadssektorn har i allt väsentligt stått utanför arbetet inom Teknisk Framsyn. Inte heller det bredare perspektivet av stadsbyggnad eller ”den byggda miljön” har funnits med. Det har bidragit till att det vi i dag ser alltför lite av framsynthet i bostadsproduktionen, i synnerhet vad gäller att specifikt beakta äldres bostadssituation. Det leder bland annat till att få investerare vågar satsa på attraktiva, framtidsytande projekt för äldreboenden. Framsyn med en bredare angreppsyta kommer att bli nödvändigt inför framtiden. I bostadspolitiken och i samhällsplaneringen i stort måste frågan oftare ställas hur vårt samhälle ser ut på 25–30 års sikt. Ett sätt att samla kunskap om framtidsforskning på området äldreboende är det forum för äldres boende som Kristdemokraterna föreslår ska inrättas.

Staten bör vara delaktig och pådrivande i det framtidsinriktade arbetet inom bostadssektorn, på ett sätt som motsvarar det statliga engagemanget i Teknisk Framsyn. Kristdemokraterna föreslår därför att riksdagen tillkännager för regeringen att regeringen ska ta initiativ till ett framsynsprojekt för bostadssektorn.

7 Kunskapsuppbyggnad genom ett forum för äldres boende

God kunskap är en nyckel för att samhället ska kunna hantera de kommande demografiska förändringarna. Bostadsförsörjning är en långsiktig planeringsfråga som kräver ett bra underlag. Kommunerna, som har en nyckelroll i boende- och samhällsplaneringen, saknar alltför ofta aktuella uppgifter om hur situationen ser ut när det gäller bostadshushåll, upplåtelseformer, hissar m.m. i de olika kommundelarna.

För att utarbeta planer för de framtida bostadsbehoven som står i överensstämmelse med de äldres bostadsönskemål, måste varje kommun veta hur boendeförhållandena och boendekraven är i olika delar av kommunen och för invånare i olika åldrar.

Inför framtiden är det nödvändigt att fråga dem som uppnått en ålder av 60–70 år hur de vill planera sitt boende och sin framtid. En sådan undersökning skulle också ge människor tid att stanna upp och tänka under den tid då man fortfarande orkar planera, bygga och flytta men också ge synpunkter på hur man vill tillbringa sin ålderdom.

7.1 Forum för äldres boende

Regeringen tillsatt en ungdomsbostadssamordnare men saknar en instans som tar sig an framtidens kanske svåraste bostadspolitiska fråga – äldreboendet. Som ett led i arbetet med att stärka kunskaperna kring äldres boende föreslår Kristdemokraterna att *Forum för äldres boende* inrättas. Forumet ska bidra till att äldres boendesituation ges en större uppmärksamhet och frambringa förslag på konkreta åtgärder som förbättrar beredskapen inför ökningen av antalet äldre som kräver ändamålsenliga bostäder. Ett viktigt uppdrag bör vara att samla alla aktörer till erfarenhetsutbyte och gemensamma utvecklingsinsatser.

Kristdemokraterna föreslår att fem miljoner kronor per år anslås för Forum för äldres boende och att det administrativt inordnas under Boverket.

8 Att bo kvar eller att flytta?

Valfrihet måste vara en ledande princip för äldres boende. Kristdemokraterna ser det som en social rättighet att människor ska kunna bo kvar i sina bostäder om de vill det. Men för att detta ska vara möjligt krävs goda bostäder. Detta kan bara åstadkommas om hänsynen till de äldres behov tas in i ett så tidigt stadium av planeringen som möjligt.

Vid all form av bostadsplanering bör mark avsättas i syfte att äldre kan bo kvar i sin invanda miljö. För äldre som avslutat sitt yrkesverksamma liv är bostaden utgångspunkten för i stort sett alla aktiviteter. De äldre tillbringar en större del av sin tid i hemmet och i närmiljön, vilket ställer krav på serviceutbud, trafikmiljö, tillgång till uteplatser, närhet till vänner och eventuella dagcentraler med olika verksamheter, detta för att upprätthålla känslan av oberoende, att man klarar sig själv.

För att kvarboende ska vara realistiskt i en sådan omfattning som kan förväntas efterfrågas, krävs det att mängden lägenheter som är anpassade för äldres behov ökar. En stor del av lägenheterna från miljonprogrammet saknar hiss och därmed förutsättningarna att bli goda bostäder för äldre med nedsatt rörlighet.

Lika viktigt är att skapa förutsättningar för äldre att kunna byta till seniorboende eller särskilda boendeformer. Steget från den egna bostaden direkt till särskilda boendeformer innebär ofta en alltför stor förändring för den enskilde. Därför bör alternativa idéer för äldres boende stimuleras. Det är väsentligt att seniorlägenheter, som är speciellt utformade med tanke på framtida sämre rörlighet, byggs såväl med bostadsrätt som hyresrätt, så att inte personer utan möjlighet till egen kapitalinsats exkluderas från boende särskilt riktat mot äldre.

Fel! Okänt namn på

9 Kommunernas avgörande roll

Kommunerna har med sitt planmonopol och i många fall med kommunala bostadsbolag ett mycket stort ansvar för att äldres boende är ändamålsenliga och att valet mellan att bo kvar och flytta blir så fritt som möjligt.

Kristdemokraterna vill betona vikten av att blandade bostadsområden skapas för alla generationer och hushållstyper med både småhus och flerbostadshus liksom att arbetsplatser samlokaliseras med bostäder. På så sätt kan man öka serviceunderlaget och motverka den ständigt försämrade kommersiella servicen speciellt för dagligvaror i bostadsområdena samt underlätta kvarboende. De kollektiva kommunikationerna får större underlag. Detta är en nödvändighet för att motverkas den ökande segregation av olika slag som finns i samhället, bl.a. ålderssegregation. Målet måste vara att stärka sammanhållningen och ansvarstagandet över generationsgränser genom att underlätta för vardagliga möten.

Det är också angeläget att tydliggöra och säkerställa det offentliga ansvaret för vård och omsorg, och därmed formulera en tydlig kvarboendepincip. Kommunerna måste planera bostadsområden för alla med tillräckligt serviceunderlag. Detta är av särskilt stor betydelse för de äldre, som mer än andra grupper är beroende av närhet till olika typer av service och kollektivtrafik.

Kristdemokraterna anser att regeringen, till exempel genom en nationell handlingsplan, bör vara pådrivande för att kommunerna ska uppfylla sitt bostadsförsörjningsansvar gentemot den äldre befolkningen. Det ansvar som kommunerna har bör inbegripa att:

- verka för att kommunala bostadsföretag får större möjligheter att sälja bostadsfastigheter till privata fastighetsägare som specialiserar sig på utveckling och ägande av lägenheter för äldre,
- ta till vara möjligheter att frigöra tomter för nybyggnad av seniorbostäder i centralorten,
- förbättra möjligheterna för byggande av enplanshus i attraktiva miljöer,
- verka för samverkan mellan hemtjänst, föreningsliv, bostadsföretag och boende,
- stärka samverkan mellan hemtjänst och bostadsföretag vilket skapar tids- och kostnadsbesparingar för hemtjänsten,
- stimulera samverkan mellan kommunens hemtjänst och landstingets hemsjukvård för att erbjuda samma trygghet i hemmet som på ett särskilt boende,
- verka för ett nära samarbete mellan bostadsanpassare och hemtjänsten för att säkra att de mest behövande får rätt bostadsanpassningsåtgärder,
- möjliggöra för par, där den ena maken behöver dygnetrunthjälp, att kunna fortsätta att bo tillsammans,
- införa arbetsgrupper med representanter för de äldre som arbetar med tillgängligheten i närmiljön,
- försäkra att ombyggnationer av bostadsfastigheter och områden sker med utgångspunkt i de boendes förhållanden samt med respekt för den samhörighet och de kulturella värden som finns i området,

- samverka med dagligvarubutiker och annan service för att värna om när servicen.

10 Kvarboende kräver trygghet

Trygghet är ett mångdimensionellt begrepp. Det innefattar bland annat fysisk säkerhet, gemenskap och ekonomi. Säkerheten avser ordning, avsaknad av skadegörelse och brott men även skydd mot olyckor och bränder. Gemenskap handlar om relationer till familj, vänner och grannar samt aktiviteter i och utanför hemmet. Ekonomi handlar om boendekostnad, inkomster och värdeutveckling på den egna bostadsrätten eller det egna småhuset. Trygghetsaspekten i ekonomin belyses av oron för ökade boendekostnader på grund av höjda taxeringsvärden och marknadshyror eller fastighetsskatten.

Ju äldre man är desto viktigare är skötsamma grannar, en välskött utemiljö och människor som man kan umgås med där man bor. En lyckad verksamhet förutsätter att det finns mötesplatser. Ensam är ofta otrygg. Dessa mötesplatser kan vara av olika slag. De kan vara såväl kommersiellt som offentligt finansierade, utomhus eller inomhus. Många framhåller vikten av naturliga mötesplatser, där man möts i vardagen.

Grannar kan hjälpas åt att ha omsorg om varandra. Se om persiennerna är uppe, ringa på för att bjuda på kaffe etc. Grannar kan naturligtvis inte ersätta den professionella hjälp som erbjuds främst av hemtjänsten, men kan bidra till att skapa en ökad trygghet.

11 Seniorbostäder

Till det ordinära boendet räknas även så kallade seniorbostäder, dvs. bostäder för personer i en viss ålder, ibland är den undre åldersgränsen vid inflyttning 55 år. Dessa kan ligga i särskilda hus i den vanliga bebyggelsen eller i enstaka trapphus. Servicelösningar och servicetillägg på hyran kan ingå, men gör inte alltid det. En form innebär att man bildat en förening i förväg för att forma den önskade boendegemenskapen. Detta kan vara ett alternativ till äldreboende i kommunal regi där man både kan vara för sig själv och få gemenskap med människor man känner.

Seniorbostäder bör helst placeras i blandade områden för att undvika ålderssegregation, som är ett växande problem. Samhället bör ha beredskap för att seniorbostäder efter ett antal år kan komma att domineras av mer vårdbehövande personer.

Det är därför viktigt att ta till vara de goda exemplen och lära av dem. Ett är bostadsrättsföreningen Karlavagnen i Umeå där man på ett framgångsrikt sätt ordnat sitt boende på äldre dar tillsammans med andra. I bostadsrättsföreningen har man 23 lägenheter för seniorer med eller utan behov av hemtjänstinsatser. Dessa bostäder hålls inom gruppen seniorer enligt ett visst

Fel! Okänt namn på

system. Det är fast pris på lägenheterna över tid och ingen kan alltså tjäna stora pengar på stegrande bostadsrättspriser. Detta är också reglerat i någon form av juridiskt avtal. Inom bostadsrättsföreningen finns sedan ett starkt socialt engagemang mellan de boende som t.ex. har gemensamma aktiviteter och underhållning i en lokal som finns inom området.

Detta boende visar sig fungera alldeles utmärkt. Rekrytering av hyresgäster sker utifrån vad man behöver för kompetens för att balansera helheten. De vars ork och hälsa börjat svikta kan få bo kvar tack vare den sociala ”infrastruktur” som finns i boendet. Socialtjänsten har av och till haft betydande hemtjänstinsatser i dessa lägenheter, men hyresgästerna har kunnat bo kvar därför att det finns ett socialt skyddsnet. Även personer med långt gången demens har kunnat bo kvar därför att grannarna har tagit ett ansvar som normalt inte sker i vanliga hyreshus.

Kristdemokraterna anser att förutsättningarna för att åstadkomma attraktiva seniorbostäder bör förbättras genom att bostadsfinansieringssystemet förändras på ett sådant sätt att det inte missgynnar alla andra bostadstyper än små, billiga hyresbostäder. Det Forum för äldres boende som Kristdemokraterna föreslår ska inrättas bör ha som en central uppgift att samla och förmedla idéer, metoder m.m. för goda seniorboenden.

12 Särskilda äldreboenden

Det behövs inte bara åtgärder för att stimulera kvarboende. Det behövs också åtgärder för att förhindra påtvingat kvarboende. Det är inte möjligt eller önskvärt att all vård och omsorg ska tillgodoseas i det ordinarie boendet i framtiden. Både sociala och ekonomiska skäl talar för att det behövs särskilt boende med kommunerna som huvudmän.

Också i framtiden kommer en betydande del av våra äldre att vara vid så dålig hälsa att kvarboende inte är ett alternativ. Det finns många exempel på hur äldre inte klarar av att bo kvar i sina bostäder och anhöriga som är sjuka av oro för sina demenssjuka föräldrar som inte får plats i särskilt boende. Kommunerna måste ha långsiktiga planer för att utbudet av särskilt boende ska vara tillräckligt.

För att äldre ska få det särskilda boende de behöver krävs ett entydigt ansvar för vården och omsorgen av äldre. Alltför ofta hamnar äldre som behöver ett vårdbaserat boende mellan två stolar (kommunen och landstinget) beroende på oklara ansvarsfrågor.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 5 oktober 2005

Ragnwi Marcelind (kd)

Dan Kihlström (kd)

Johnny Gylling (kd)

Tuve Skånberg (kd)

Lars Gustafsson (kd)

Sven Gunnar Persson (kd)

Annelie Enochson (kd)

Björn von der Esch (kd)